І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації:
'Svoboda', 81-83 Grand St.,
Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV. Ч. 183. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 24-го ВЕРЕСНЯ 1957 ЦЕНТІВ 5 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, SEPTEMBER 24, 1957 No. 183. VOL. LXIV.

СПРАВА ІНТЕҐРАЦІЇ У ЛИТТЛ РОКУ ДАЛІ УСКЛАДНЮЄТЬСЯ

ПІСЛЯ ВІДКЛИКАННЯ КРАЙОВОЇ ҐВАРДІЇ ГУБЕРНАТОРОМ ФОБУСОМ, ПОСАДНИК МІСТА ПОКЛИКАВ ПОЛІЦІЮ ДЛЯ ОХОРОНИ НЕҐРИТЯНСЬКИХ УЧНІВ

Литтл Рок, Аркензо. — 50 стейтових поліцистів мають 23-го вересня пильнувати, щоб під час навчання кольорових учнів в центральній середній школі в столиці стейту Аркензо панував порядок і щоб біле населення не викликало заворушень із цього приводу. Посадник міста дістав запевнення, що на випадок потреби на допомогу прибудуть ще й вояки крайової ґвардії, які давніше мали наказ не впускати кольорових учнів до шкільного будинку. 10 кольорових учнів, які досі не могли ввійти до школи, вирішили, що в понеділок 23-го вересня будуть пробувати скористати з судового наказу і вчитися разом із білими колеґами. Також і міська поліція має пильнувати порядку в районі школи. По місті поширювано вістку, що біле населення не допустить кольорових учнів до шкільного будинку, і посадник міста Манн остерігав підбурювачів, щоб не викликали заворушень, бо будуть покарані згідно зі стейтовими й міськими законами. — Губернатор Орвел Е. Фобус перебуває на конференції губернаторів південних стейтів в Сі Айленді, Джорджія. Він склав заяву на пресовій конференції, що генеральний прокуратор Герберт Бравнелл хоче використати справу об'єднання школи в Литтл Року для „політичних цілей". Фобус твердить, що Бравнелл не допустив до того, щоб ця справа була вияснена „в дусі порозуміння", як про це було вирішено на конференції губернатора з президентом Айзенгавером в Нюпорті ще 14-го вересня. Фобус твердив, що існує група осіб із генеральним прокуратором на чолі, яка хотіла б його „розп'яти на хресті". Фобус ще в п'ятницю ввечорі 20-го вересня виконав судовий наказ і відкликав вояків крайової ґвардії з-перед будинку, до якого вони не впускали кольорових учнів. Губернатор після того заявив, що буде апелювати до Окружного Апеляційного Суду від того наказу, а якщо й це не поможе, то відкличеться до Найвищого Суду ЗДА. Вояки крайової ґвардії пильнували шкільного будинку від 4-го вересня. Губернатор Фобус в радіовій і телевізійній авдиції закликав батьків кольорових учнів, щоб не спішилися з висиланням своїх дітей до центральної середньої школи, до якої досі ходили тільки білі учні, бо краще почекати якийсь час, щоб успокоїлися розгарячені уми білих батьків. — З тимчасового Білого Дому в Нюпорті, Р. Ай., повідомили, що президент Айзенгавер зайняв „вичікуюче становище" в цій справі і буде слідкувати за тим, як будуть розвиватися події в Литтл Року. Президент заявив, що після відкликання війська з-під шкільного будинку можна буде без перешкоди здійснити об'єднання школи, бо білі батьки не повинні противитися вступові кольорових учнів до шкільного будинку згідно з наказом федерального суду. „Я є переконаний, що громадяни Литтл Року і стейту Аркензо радо привітають цю нагоду і покажуть, що в їхньому місті і стейті виконується наказ федерального суду негайно і без перешкод", — заявив Президент в суботу 21-го вересня.

Летунство має радаровий прилад, який викриває ракету на віддалі 3,000 миль

Вашинґтон. — Шеф штабу летунства ген. Томас Е. Вайт повідомив 20-го вересня, що вдалося випродукувати радаровий прилад, який може викрити ворожу балістичну керовану ракету на віддалі 3,000 миль. Генерал Вайт заявив групі працівників цивільної оборони, що цей прилад в найближчому часі буде заінстальований, щоб військові команди і цивільне населення наперед знало про ворожу небезпеку. Але згідно з неофіційним повідомленням Пентаґону тим новим радаровим приладом п о с л у говувалося вже розвідча служба від деякого часу, щоб стежити за пробними експльозіями балістичних керованих ракет в СССР. Цей новозбудований радаровий прилад зможе викрити величину, тип, засяг, напрям і швидкість ворожої керованої ракети. З летунських кол повідомляють, що перші ці радари будуть заінстальовані на Алясці, та в північній Канаді, бо звідтам найправдоподібніше міг би напасти ворог на цей континент. Балістична, з далеким засягом ракета, різниться тим від звичайної ракети, що вона дістає силу і напрям вже під час вистрілу, подібно як артилерійський набій. Вона летить поза атмосферою із більшою швидкістю, як звичайна керована ракета, яку можна б порівняти до безпілотного літака. Коли радаровий прилад викриє балістичну керовану ракету, то можна тоді обрахувати її швидкість і ціль та поробити оборонні заходи.

В АМЕРИЦІ

● **11-річна Морін Лайонс** з Бронксу, Н. И., в червні ц. р. знайшла в коші на сміття 970 долярів, гроші віддала вона поліції. Тепер ці гроші їй звернули, бо ніхто по них не зголосився. Морін рішила купити собі новий плащ, дати дещо на добродійні цілі, а решту несподівано одержаних грошей зложити в банку.

● **Майно професійної спілки** Американська Федерація Праці, Конґрес Індустріяльних Організацій 30-го червня ц. р. становило 6,330,613 долярів. Найбільшу вартість представляє люксусовий будинок цієї організації, оцінений на 5,000,000 дол. Голова АФП-КІО Джордж Міні і секретар Вільям Ф. Шніцлер дістають разом річної платні 68,000 долярів. 618 інших працівників дістають річно $3,804,-528.

● **51-річний пілот** Алфред Г. Ломар, що керував літакам, в дорозі з Міннеаполісу, Мінн., до Шикаґо, Ілл., раптом захворів на серце і помер. 63 пасажири довідалися про це аж тоді, коли помічник пілота, Артур Стедман, приземлив літак у Медісоні, Висконсін. На лікарських оглядинах Ломара 12-го липня ствержено задовільний стан його здоров'я.

● **В Ґрінпорті,** Лонґ Айленд, Н. И., тижневик „Ди Саффолк Таймс" відзначив 19-го вересня сторіччя свого існування. Перше число цього республіканського часопису появилося 19-го вересня 1857 року. Він був органом новозаснованої Республіканської партії і виступав за скасування невільництва.

● **У Морріссвіллі,** Па., звільнено з праці урядовців, що збирали „мостове" від автоводіїв на мості Морріссвіл - Трентон. Несумлінні урядовці привластили „поважну суму грошей".

● **200-фунтовий бичок** вирвався зі стайні в Мавнт Стерлінґу, Кентаки і вбіг до департаментові крамниці. Продавець цієї крамниці Гаролд Р. Трібел, який працював давніше на тваринних фармах в Тексасі „закликав" бичка до порядку і відпровадив його назад до стайні.

● **Президент** Гарвардського університету д-р Натан М. Пюсі, промовляючи в зв'язку з збіркою фондів на цей університет, заявив, що платні професорів високих шкіл є такі малі, що ніхто не хоче вибирати собі професорської професії.

МАРУСЯ БЕК ОЧОЛЮЄ ЛИСТУ КАНДИДАТІВ ДО МІСЬКОЇ РАДИ ДІТРОЙТУ

ЇЇ БРАТ ІВАН БЕК ЗДОБУВ ДРУГУ КАНДИДАТУРУ НА ПОСАДНИКА МІСТА



Маруся Е. Бек



Іван І. Бек

Дітройт, Міш. (Д-р. Ст. Горак). — Дітройські передвибори з 10 вересня для намічення кандидатів на пост посадника міста і міської ради принесли українцям в Дітройті велику несподіванку і радість: Відома родина Беків, пані Марія В. Бек і її брат п. Іван І. Бек добилися в тих передвиборах великих успіхів. Пані Марія Бек, кандидуючи до міської ради, опинилася на першому місці з 100,872 голосами, а тим самим одержала усі вигляди на те, щоб у слідуючій міській раді стати президентом ради міста. Успіх п. Марії Бек виходить ще більш наявним, коли відмітити, що слідуючий кандидат одержав тільки 92,198 голосів, а третій тільки 67,314. Пан І. Бек старався про номінацію на кандидата на посадника міста Дітройт і, не зважаючи на факт, що головний кандидат Луіс С. Міряні далеко випередив нашого земляка (138,917 голосів), п. Бек здобув друге місце з 12,200 голосами і став офіційним другим кандидатом на пост посядника при остаточних виборах, які відбудуться в місяці листопаді ц. р. Коли взяти під увагу, що третій кандидат англійського походження здобув всього 8,445 голосів, а кандидат польського роду тільки 5,085, то і в тому випадку успіх є надзвичайно поважним і рівночасно відкриває нашому землякові багато можливостей в будучнині. — Треба сподіватися, що кількадесятитисячна у к р а ї н с ь к а громада Дітройту під час недалеких виборів, як і в дальшій підготовці до них зорганізує всі свої сили і ресурси, щоб піддержати своїх земляків у їхньому намаганні, яке приносить честь українському імені.

Капітана Джорджа Г. Френча засуджено до досмертної в'язниці за спробу шпигунства в користь СССР

Шрівпорт, Луїзіяна. — Військовий суд, складений із трьох генералів, двох полковників і двох підполковників, засудив капітана летунства 36-річного батька трьох дітей Джорджа Г. Френча до досмертного ув'язнення за те, що 5-го квітня ц. р. старався передати листа до совєтської амбасади, в якому були важливі інформації про атомову бомбу. Представник летунства заявив, що капітан Френч не мав спільників, його лист не дістався в руки совєтських аґентів, бо того листа перехопили аґенти ФБІ. Батько засудженого капітана Джан Френч заявив, що син говорив йому про те, що він не є винен, а дружина Френча твердить, що вчинок її чоловіка треба пояснювати фінансовими труднощами капітана. Про заарештування Френча не повідомили в квітні, тільки після 5-місячного слідства відбувся над ним військовий суд. Аґенти ФБІ не виявили, яким способом капітан Френч старався передати листа совєтській амбасаді, домагаючися за нього 27,500 долярів. — Правдоподібно він кинув того листа на подвір'ї амбасади в Вашинґтоні, бо 5-го квітня він був там на відпустці, зазначивши, що дальші інформації передасть в готелі „Ню Йоркер", в кімнаті ч. 1877. Того листа перехопили аґенти ФБІ і негайно заарештували Френча. Френч служив в летунстві під час другої світової війни і під час війни в Кореї. Капітан Френч був відзначений трьома медалями за свою бойову воєнну службу. Крім кари досмертної тюрми його звільнили з військової служби та відобрали йому право до платні і всіх інших привілеїв.

Змагання англійських і американських бомбовиків відбудуться на Флориді і в Тексасі

Вашинґтон. — Від 30-го жовтня до 5-го листопада ц.р. відбудуться на Флориді і в Тексасі змагання між найкращими джетовими англійськими й американськими бомбовиками та летунами. Англійське Королівське Летунство по раз перший змагатиметься в цій країні своїми джетами з бомбовиками Стратеґічної Повітряної Команди ЗДА. В цих змаганнях братиме участь 90 бомбовиків, які вилітатимуть з бази Пайнкастел на Флориді і з бази Карсвелл в Тексасі. Між англійськими бомбовиками будуть машини типів „Вулькан" і „Велліянт", якими командуватиме маршал летунства сер Гаррі Бровдгарст. Ці змагання будуть керовані радаровими приладами. Електронічне приладдя буде маркувати „скинення бомби", і зазначувати, де „скинена" бомба впала. Якщо англійцям вдасться виграти ці змагання, то зможуть бути горді на свій успіх. бо колишній командант Стратеґічної Повітряної Команди ЗДА генерал Куртіс ЛеМей заявив, що його бомбовики трапляють не тільки в будинок, але навіть в його ріг.

Вибори у Гаїті відбувалися спокійно

Порт-О-Принс, Гаїті. — В неділю 22 вересня відбулися в Гаїті вибори президента країни і членів Конґресу, розписані військовою хунтою, що виконує тимчасову владу в країні. Вибори проходили спокійно. Був тільки один вбитий і ув'язнено 5 осіб, в тому числі одну жінку за спробу голосувати двічі і 4 особи за намагання купувати голоси. Вислід виборів буде проголошений пізніше. За уряд президента змагалися в цих виборах 48-літній лікар Франсуа Дювальє і 61-річний промисловець М. Дежуа. Третій кандидат на президента колишній міністер фінансів Клемент Жумелі зрезиґнував, закликаючи своїх прихильників бойкотувати вибори. Після закінчення виборів ген. Кебро, президент тричленної військової хунти, проголосив скасування введеної перед виборами пресової цензури.

35% НАСЕЛЕННЯ ЛЬВОВА РОСІЯНИ — СТВЕРДЖУЄ КОРЕСПОНДЕНТ „Н. Й. ТАЙМС-У"

Впродовж десятох останніх років, відколи у Москві почали працювати акредитовані там американські (й інші західні) часописні кореспонденти, Рига, Львів, Ужгород і Чернівці були містами, куди не вільно було їм приїздити. Щойно несповна місяць тому скасовано ту заборону і першим чужинецьким кореспондентом, який відвідав Львів, був представник „Ню Йорку Тайм-су" Макс Френкель. Його кореспонденція, датована з Москви 19 вересня ц. р., передає враження після короткого відвідання Риги і Львова. В основному він стверджує, що хоч протягом десятьох років піддавано ті міста наполегливій совєтизації, проте не вдалося Москві затерти місцевого самобутнього характеру. "Приїхавши туди, ви все ще відразу відчуваєте, що ви — дуже далеко від Москви". Він подає теперішнє населення Львова на 387.000 мешканців, при чому називає тільки дві його національности — українців і росіян — бо інші не грають там ролі. 42% мешканців Львова — твердить Френкель — це українці, 35% — москалі, 10% — вірмени і 4% — литовці. На решту 9% складаються, видно, поляки і жиди, хоч їхні цифри, подані тут же цим кореспондентом, перечать його наведеним відсоткам. Поляків, твердить він є ще у Львові 20.000 до 30.000, а хоч із 100.000 передвоєнних жидів оціліло з гітлерівської масакри всього яких 150 душ, то вже після війни прибуло туди нових жидів коло 30.000. Автор твердить, що „польська мова і традиції помалу завмірають у Львові. Є там польські й російські школи, але законні приписи спричинюють зачинювання одної за

(Закінчення на стор. 3-ій)

Ґромико промовляє в тоні холодної війни

Об'єднані Нації. — В минулу п'ятницю 20 вересня ц. р. на Генеральній Асамблеї ОН виголосив півторигодинну промову совєтський міністер закордонних справ Андрей Ґромико, присвятивши її — як за „добрих старих часів" його вчителів Вишинського і Молотова — виключно атакам проти З'єдинених Держав Америки, полученим із чванькуватими заявами і погрозами. Найбільший натиск він поклав на свою заяву, що СССР не будуть „придивлятись байдуже" до „перетворювання Середнього Сходу в розсадник міжнародних конфліктів". Ґромико пояснював „активне зацікавлення" Совєтським Союзом справами Середнього Сходу просто географічним положенням, що країни Середнього Сходу знаходяться „недалеко" совєтських кордонів. Ґромико рішуче заявив, що першим кроком до будь-якого договору про роззброєння мусить бути беззастережна заборона всяких дальших атомових експериментальних вибухів на найменше два-три роки. Вимагав „забути" про мадярські події, бо — мовляв — турботливість Об'єднаних Націй за Мадярщину „підважує значення" тієї організації. Ґромико кількакратно підкреслював потребу „співіснування" на базі магічних „п'ятьох принципів" та домагався розв'язання „всіх військових ільоків" і ліквідації всіх американських заморських баз.

На тому самому засіданні важливою подією був несподіваний виступ Ірляндії проти Франції в справі Альжиру. Ірляндський міністер закордонних справ Франк Айкен звернувся з палким закликом до французького уряду, що він зрозумів, що проєктована ним автономія для Альжиру не розв'яже цієї проблеми і що Альжирові необхідно признати право самоозначення. Він запропонував конкрето переведення в Альжирі вільних виборів під авспіціями Об'єднаних Націй і під охороною міжнародної поліції. Ця промова була дуже прикрою несподіванкою для Франції і радісною подією для арабів.

Помер король Норвеґії Гаакон VII — королем став Оляф V

Осльо. — 54-річний син померлого норвежського короля Гаакона VII Оляф, став другим з черги королем Норвеґії після відновлення її державности 52 роки тому. Він прийняв ім'я Оляфа V. За норвежською конституцією, перехід престолу в цій конституційній монархії відбувається автоматично і нема окремої церемонії коронації. В минулу суботу 21 вересня Оляф V на спеціяльному засіданні норвежської ради міністрів склав присягу, схоплену одним реченням. „Обіцяю і присягаю, що правитиму монархією згідно з її конституцією". Уряд проголосив в Норвеґії 4-місячну жалобу. Соціялістична партія, яка є там тепер при владі, у порозумінні з 5-ма іншими політичними партіями, пропинила всяку передвиборчу кампанію аж до часу похорону Гаакона VII, який відбудеться 1 жовтня ц. р. Вибори в Норвеґії відбудуться 7 жовтня ц. р.



Новий король Норвеґії Оляф V

Король Норвеґії Гаакон VII помер у минулу п'ятницю 20 ц. м. у 85 життя. Гаакон VII був сином данського короля Фридриха VIII. Його покликав на норвежський престіл норвежський парлямент 7 червня 1905 року, коли він водночас вирішив відірватися від федеративного державного зв'язку зі Швецією та проголосити свою окрему суверенність. Таким чином, король Гаакон VII, який прийняв це ім'я у нав'язанні до історичної норвежської династії з-перед 500 років, був першим монархом відновленої норвежської держави. Маючи строгий демократичний світогляд і звички, він сам називав себе „досмертним президентом". Від останньої світової війни норвежський нарід почитав у ньому свого національного героя. Він був найпопулярнішою і найбільш улюбленою особою в Норвеґії. Він залюбки подорожував по Норвеґії і проходжувався пішком, ніколи не маючи при собі будь-якої особистої охорони.



Покійний Король Гаакон

ПРЕМ'ЄР САВДІ АРАБІЇ У ПРЕЗ. АЙЗЕНГАВЕРА

Вашинґтон. — На понеділок 22 вересня ц. р. була призначена зустріч президента Д. Д. Айзенгавера з наступником престолу Савді Арабії, князем Фейсалом, що є водночас прем'єром і міністром закордонних справ Савді Арабії. Президент погодився прийняти князя Фейсала на просьбу цього останнього, що її передав Президентові савді-арабський амбасадор, шеїх Абдуллах аль-Хайял, який мав бути приявний також на цій зустрічі. З американського боку приявним мали бути державний секретар Доллес і його заступник для справ Середнього Сходу, Вільям Ронтрі. Цю зустріч устійнено вже тиждень тому. Хоч про ціль тієї наради і її зміст нічого заздалегідь не сказано, проте не підлягає сумніву — зазначують часописи — що спричинили ту нараду відносини на Середньому Сході у зв'язку з останнім про-совєтським зворотом в Сирії. З Білого Дому повідомлено, що між през. Айзенгавером і королем Савдом велося в останніх місяцях листування, але про його зміст нічого не сказано.

Король Савді Арабії Савд, який перебуває тепер на відпочинку в Західній Німеччині, передав через своїх амбасадорів в Каїро і Дамаску, що Савді Арабія залишається льояльна три - державному військовому союзові, який існує між нею, Єгиптом і Сирією, та боронитиме Сирію проти аґресії з будь-якого боку. Часописи запевняють, що ця декларація короля Савда не означає його відвороту з прозахідних позицій, а тільки бажання оминути враження в арабському світі, наче б Савді Арабія перестала підтримувати арабський націоналізм та виступила з арабського єдиного фронту, що існує супроти Ізраїлю. Єгипетські політичні кола були заскочені й обурені, що король Савд, їдучи до Західньої Німеччини, зупинився був в столиці Ливану Бейбуті, а не в Каїро. Єгипетська преса не скривала колючок під адресою короля Савда і щойно в останніх днях за очевидним приказом від Нассера перестала продовжувати їх. Король Савд прийняв запросини від від сирійського президента Шукрі ель-Куватлі і мабуть під кінець цього місяця, в поворотній дорозі до Савді Арабії, вступить до Дамаску. Тим часом названий президент Сирії заперечив закиди, що їх під адресою Сирії висловив в минулий четвер на Генеральній Асамблеї ОН державний секретар Доллес. Сирія, мовляв, не є ніякою небезпекою для сусідів, а зброю від СССР дістала для охорони себе проти небезпеки від Ізраїлю. До Ню Йорку на сесію Генеральної Асамблеї ОН прибув сирійський міністер закордонних справ Саляг ель-Бітер, який у своїй першій заяві атакував ЗДА за підтримування Ізраїлю. Про СССР і комунізм не сказав одного злого слова.

Болгарія хоче поправи взаємин з ЗДА

Софія. — Перший секретар комуністичної партії Болгарії Тодор Живков дав вперше від довших років інтерв'ю американському журналістові, представникові „Н.И.Таймсу" Гаррисонові Селсбері, при чому не тільки на письмі відповів вичерпно на його письмові запити, але й доповнив їх устно. Він запевнив, що Болгарія хоче поправи взаємин з ЗДА „в дипломатичній, культурній, господарській і туристичній ділянках". Болгарія хоче студіювати „матеріяльні і духові вартості в капіталістичних державах та використати їх корисний досвід, особливо в способах харчової продукції". Американсько-болгарські дипломатичні взаємини були зірвані Америкою 24-го лютого 1954 р., коли-то болгарська комуністична партія посадила на лаву обвинувачених тодішнього прем'єра Трайхо Костова, а американському амбасадорові Доналдові Гітові закинула „змову" разом із Костовим. — Костова тоді засудили на смерть і розстріляли, але в минулому році „реабілітували", а його товаришів випустили з в'язниці. Проте Болгарія не перепросила і досі Америки офіційно за тодішні клевети. Тодор Живков прийшов до влади в періоді „відсталінізовування" болгарської партії, коли прогнали Вулка Червенкова. Все одно, болгарські комуністи є, поруч з альбанськими, найбільш слухняними слугами Москви. Прем'єр Антін Юґов є тепер з візитою у Пейпінґу.

Західній Берлін — символ безстрашности Заходу

Колишня американська амбасадорка в Італії, Клер Біт Лус назвала Західній Берлін „відважним містом, яке стало символом безстаршности західньої культури й цивілізації в обличчі бизпосередньої загрози бальшевизму". Клер Бут Лус репрезентувала державного секретаря Джана Фостера Доллеса на урочистості нового репрезентаційного будинку, названого „Конґресовою Галею", збудованого здебільша за американські гроші та призначеного на відбування з'їздів і конференцій у Західньому Берліні. „Західній Берлін — говорила пані Л у с — є живим символом відваги однаково в очах американців, як і росіян і комуністичних китайців".

ПОМЕР Ж. СІБЕЛЮС

В м и н у л у п'ятницю помер у своєму домі недалеко столиці Фінляндії Гельсінок найбільший її музик й один з найчільніших сучасних композиторів світу Жан Сібеліюс у 91-році життя. В той сам день він ще розмовляв телефонічно з англійським диригентом Сарджентом, який приїхав до Гельсінок диригувати 5-ою Симфонією Сібеліюса.

У СВІТІ

● **Папа Пій XII має замір** — твердять газети — скликати до кінця цього року втретє за час свого перебування на Апостольському Престолі Священну Колеґію, щоб перевести призначення 12 кардиналів. Ще папа Сикст V встановив число кардиналів на 12, але не виключене, що Папа Пій це число підвищить. Після смерти кардиналів Сеґура в Еспанії і Меркаті в Італії залишилось в живих 58 кардиналів. Папа буцім то призначить тепер кардиналами двох чи трьох американців і одного мурина, першого кардинала з-поміж африканських католицьких духовників.

● **Московське радіо** наполегливо „радить" совєтським туристам, які виїздять за кордон, особливо молоді, не захоплюватись поверховими принадами капіталістичної цивілізації, а придивлятись пильніше відносинам в буржуазних країнах. Так, напр., у Лондоні совєтська молодь повинна — за вказівками радіо — спостерігати передусім безробітних, які „порпаються в смітниках". Совєтська пропаґанда нарікає на „безкритичність" своїх туристів.

● **Англійське міністерство** здоров'я оприлюднило позитивні висліди досліджень, що їх англійські недовірливі лікарі перевели вакциною американського винахідника д-ра Солка. До цього часу тільки півтора мільйона англійських дітей нащеплено цією вакциною. У зв'язку зі зростом поліо в Англії і браком вакцини д-ра Солка в англійських аптеках, зроблено велике замовлення в американських фармацевтичних фабриках.

СВОБОДА SVOBODA

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДОЛЛЕС ПРО ІМПЕРІЯЛІЗМ РОСІЇ

Державному секретареві Джанові Фостерові Доллесові закидають, що в його заявах бувають суперечності, які не дозволяють громадянам і союзникам Америки мати ясний образ американської закордонної політики. Але його оборонці виправдують ніби зигзагуватість тих заяв двома головними причинами: Дж. Ф. Доллес має куди гіршу ситуацію, ніж його англійський, французький чи канадійський колеги, бо він щотижня відбуває пресові конференції, на яких 300 приявних журналістів силують його висловлюватись в усіх закордонно-політичних великих і малих справах. А далі, керівна роля Америки у світі і змінливі міжнародні відносини диктують ту пливку тактику, яка викликає враження хиткости.

Ось так, наприклад, новий закид непослідовности стягнув на себе Дж. Ф. Доллес своєю статтею в останньому числі квартальника „Форін Афферс", де він ніби відступає від проголошеної в січні 1954 році тези про „масову відплату" на випадок совєтської агресії і проголошує тезу про оборону проти агресора новими родами тактичної атомової зброї, без потреби нищити при цьому великі обшири. Невідомо, чи ця стаття Доллеса має на цілі вияснювати продовжувані Америкою експерименти з атомовою зброєю, чи заспокоїти схвилювання „невтральних", що найближча війна йтиме під гаслом тотального взаємного винищування воюючих сторін чи була просто статтею на актуальну політично-стратегічну тему без спеціяльних політичних тенденцій. Очевидно, що з дальшим розвитком воєнної техніки і з збільшенням числа винаходів у ділянці зброї ще не раз прийдеться модифікувати заввагн на цю тему. Остаточне слово таки матимуть вирішні військові чинники у вирішний воєнний час.

Зате, хто уважно перечитує пресові конференції Дж. Ф. Доллеса, його статті і промови, той мусить признати, що в них послідовно й невідхильно проводиться одна основна лінія американської закордонної політики: таврування совєтського імперіялізму. І попередній державний секретар Дін Ачесон за президентури Гаррі Трумана, і керівник американської закордонної політики за республіканської адміністрації Д. Д. Айзенгавера утотожнюють совєтську закордонну політику з політикою царської Росії. Ачесон виголосив був промову про те, як то колишнє мале Московське князівство, підступами, війнами і розбоєм, розпухло до розмірів потвори, що простягається від Білого моря по Чорне і від Балтику по Тихий океан. Дж. Ф. Доллес кількакратно підкреслював у своїх виступах, що Совєтський Союз продовжує реалізування експансивних мрій царської Росії. Він пригадував уже раніше завітну мрію Петербургу про Дарданелли, як браму до Середземного моря. У промовах Доллеса згадувалось не раз про інтернаціональний комунізм, як засіб в руках великодержавницької російської політики. Коли політична доктрина Трумана з року 1947, застосована до Греції і Туреччини, та доктрина Айзенгавера з 1957 р., що говорить про країни Середнього Сходу, звертаються проти загрози комунізму, то насправді вони мають на увазі комунізм не як ідею, політичний напрямок чи рух, а як рам'я конкретної експансивної закордонної політики Москви.

У цьому дусі й була виголошена в минулий четвер на Генеральній Асамблеї ОН велика промова Дж. Ф. Доллеса. Знаменита промова з гострим антисовєтським вістрям. В ній знову утотожнено совєтську закордонну політику з великодержавницькою політикою Росії, — з її імперіялістичним, ненаситним завойовницьким характером. Доллес пригадав, як останню світову війну приготовили на спілку гітлерівська Німеччина й большевицька Росія і як то московські воєнні цілі вилізли були з мішка зараз у травні 1940 року, коли Молотов зажадав від Гітлера визнати обшир „на південь від Батуму і Баку по Перську затоку — центром аспірацій Совєтського Союзу". Ці „аспірації" — як пригадав Доллес — простягались то на північно-африканську Лібію, то на Середню й Західню Европу, то знову на далекосхідню Корею і південно-азійський В'єтнам. Тепер же, протягом останніх двох років, уперто проводиться ленінська рецепта про використовування націоналізму середньо-східніх арабів для влегшення агресії СССР.

Треба вірити, що недалекий той час, коли американські державні мужі почнуть утотожнювати імперіялістичну й колоніяльну політику СССР з політикою Росії Романових також на терені Східньої Европи. Треба сподіватись, що вони нарешті братимуть до уваги історію України і Росії від Андрусівського поділу України і Переяславського договору через Полтавську битву і зруйнування Січі — аж до походу армії Овсєєнка та Муравйова в 1917/18 рр., і пороблять з того відповідні висновки у практичній політиці.

ЗАГРОЗА КОМУНІСТИЧНОЇ КОНСПІРАЦІЇ У ЗДА

Провід комуністичної партії ЗДА почав останнім часом бити „на сполох" з приводу зменшення кількости членів партії, то занепаду комуністичної офіційної преси і разом з цим комуністичних впливів. У зв'язку з відходом із партії й із становища зовнішньо-політичного редактора „Дейлі Воркер" Джозефа Клярка, крайовий провід партії та редакція цього офіційного комуністичного органу поквапилися сповістити спеціяльним пресовим повідомленням американську пресу, що кількість членства в партії зменшилася на протязі останнього року на яких 45 процентів, значить, впала з 17.000, що їх нараховувала згідно з даними проводу самої комуністичної партії, до 10.000. Через тиждень після цього редакція „Дейлі Воркер" подала на першій сторінці широке редакційне повідомлення про те, що примушена зменшити свій об'єм з огляду на чимраз вищий дефіцит, який цього року мав би досягнути чверть мільйона долярів. Згідно з цим повідомленням, тираж „Дейлі Воркер"-у, що в 1945 році становив 100.000 примірників, впав останнім часом до не цілих 10.000 щоденного видання і 13.000 недільного видання. Після переведення відповідних редукцій, часопис буде появлятися, замість на восьми, тільки на чотирьох сторінках, і тільки чотири рази на тиждень, з тим, що недільне видання появлятиметься теж у зменшеному об'ємі вже в п'ятницю, а не в суботу.

В усіх цих „алярмах" комуністичного проводу про безупинний спадок кількости членства і про поступовий занепад комуністичного органу, звертає увагу те, що виходять ці повідомлення не від сторонніх офіційних чи пресових кіл, так чи інакше заінтересованих в інформаціях про те, що діється в комуністичному русі ЗДА, а таки від провідних кіл самої ж таки комуністичної партії. Разом з цим дуже характеристична подробиця — те, що компетентні комуністичні кола намагаються подавати — якщо йде мова, наприклад, про кількість членів партії — куди менші цифри, як ті, що їх подають американські офіційні установи, на які покладено обов'язок стежити за підривними організаціями і їх діяльністю.

За даними Федерального Бюра Інвестигацій і сенатської підкомісії для боротьби з підривною діяльністю, комуністична партія ЗДА нараховувала в 1945 році яких 80.000 членів. Ця кількість зменшилася після розриву Ерлі Бравдера з партією і його ревеляцій до 22.663 осіб в 1955 році, і в 1956 нараховувала вже тільки — як подав директор ЕфБіАй Едгар Гувер в квітні ц. р. — 20.829 членів. На початку ц. р. партія нараховувала вже 17.360 осіб. Тим часом, з якихось невідомих причин, провід комуністичної партії встановлює кількість членів компартії в 1956 році на 17.000 і в 1957 зменшує це число до не цілих 10.000. Порівнюючи докладні цифри ЕфБіАй із загальними „круглими" цифрами проводу компартії, треба вважати за вірогідні статистичні цифри ЕфБіАй, бо вони з кожного погляду дають найвірніший циферний образ руху членства в компартії ЗДА.

Спадок членства на протязі одного року з 17.000 до 10.000, подаваний проводом компартії, хоч і можливий, але все таки мало ймовірний. Поквапність, з якою із таким виявленням виступили провідні компартійні кола, змушує думати, що американським комуністам залежить на тому, щоб в опінії громадянства і преси зменшити дійсну кількісну силу компартії, і тому вони подають цифри набагато менші від дійсних, щоб увести в блуд громадянство. Так само із деякими застереженнями треба ставитися до ревеляцій про раптовий спадок кількости передплатників „Дейлі Воркер", бо подиктовані ці ревеляції в першій мірі бажанням здобути якнайбільше фондів від „співчуваючих" багатіїв у ЗДА на дальше видавання часопису. Для характеристики „катастрофальної кризи" в „Дейлі Воркер" варто привести такі „подробиці", як, наприклад, те, що протягом кількох місяців редакція зібрала на „пресовий фонд"... 45.000 долярів, і що працює в ній (газета появляється на 4 сторінках невеликого формату!) понад 25 редакторів. Виходило б, що завдання цих редакторів не обмежуються тільки редакційними справами, і що утримання такого великого штабу вимагає різних „пожертв" і „дотацій" збоку комунофільських „ідеалістів".

Отож, на публіковані проводом комуністичної партії ЗДА цифри й дані покладатися надто не можна. Вже в квітні цього року ствержував Едгар Гувер, що коли йде про комуністичну партію, то цифри не мають ніякого значення. Як приклад подавав Гувер долю держав, що міряли силу комуністичних партій кількістю їх членів, і в результаті опинилися в комуністичному рабстві.

З дуже слушною пересторогою проти перецінювання комуністичних ревеляцій про спадок членства в компартії ЗДА виступила недавно також конґресова комісія для боротьби з протиамериканською діяльністю. Представники її ствердили, що діяльність компартії ЗДА є й далі надзвичайно загрозливою для безпеки й інтересів ЗДА. Комуністи дійшли до своєрідної досконалости в творенні різних прокомуністичних „незалежних" і „громадянських" комітетів, товариств і організацій. Під сучасну пору на території ЗДА існує понад 200 таких організацій, контрольованих і ведених комуністами, і всі вони виконують потрібну для американської компартії роботу. Широкорозгалуженою сіткою своїх аґентів вони загрожують цілій системі безпеки З'єдинених Держав і в критичну хвилину, на випадок війни чи спроби революції, мають можливість спаралізувати своїми саботажами і підривними діями цілі ділянки американської не тільки цивільної, але й воєнноважливої індустрії.

Сімнадцять чи десять тисяч членів компартії, двадцять чи десять тисяч фанатичних читачів і „меценатів" „Дейлі Воркер"-у характеру комуністичної партії ЗДА та її цілей не змінюють. Комуністична конспірація була і залишається однією з найповажніших загроз для ЗДА, і тому її треба поборювати всіма можливими леґальними засобами аж до її повної ліквідації.

I. Світ

ЯПОНІЯ НА ПЕРЕЛОМІ

Поразка японської імперії в останній війні була тією політичною й соціяльною подією, яка потрясла самими основами життя цього народу, що виховувався і розвивався в умовинах майже повної ізоляції від решти світу.

Щоправда, на світанку історії через японські острови кількома наворотами переходили хвилі чужоземців, але то були часи, коли щойно починало організуватися життя окремих племен Японії головно айнусів і їм близьких. Потім прийшли впливи буддизму і китайське письмо, але в основному життя розвивалося в патріярхальних умовинах родинного огнища, біля вівтаря і бамбусових таблиць з вирізьбленими іменами предків. Це було основою шінтоїзму.

Війна, програна в серпні 1945 р., спричинила глибоке потрясення в світорозумінні японців, і вони не знають що як з того вийти. Голова шинтоїзму — імператор був в їх ніх очах батьком народу, а його предки — найвпливовішими духами минувшини. Все це зліквідоване декретом командувача окупаційних військ ген. МекАртура.

В порожнечі, що постала після війни, нічого не з'явилося нового, нічого не прийшло, щоб загоїти болючу рану, піднести авторитет шинтоїзму, а він все ще має в своїх рядах понад 30 мільйонів із загальної кількости населення 90 мільйонів.

Великих спустошень зазнав шинтоїзм після першої світової війни, з розвитком широкої освіти і проникненням західньо-европейської культури, головне гуманітарних наук та соціялістичних ідей. Але ще міцно трималася тоді віра в духів предків, глибока повага до імператорського роду, починаючи від першого імператора Джімму, який згідно з леґендою заснував в р. 660 до Р. Х. імперію Ямато.

Нам вже доводилося писати про буддизм в Японії та його значення. Тепер хочемо пригадати, що буддизм приніс для японського народу не тільки нову релігію, але й нову філософічну систему, вільну критику існуючих вірувань та звичаїв і, крім того, — письмо з Китаю, велику літературу та культуру, що розвивалася вже яких тисячу років перед тим.

Шинтоїзм, тісно переплетений з ранньою історією Японії, є, власне, збіркою мітичних подій та леґенд, безкритичних і перейнятих наївністю юности, але головною ниткою через них проходить основна риса японського характеру — самопевність і еґоїзм — неґативні прикмети, які залишилися в характері японця досьогодні.

Надзвичайна краса описів природи в первісних збірках Коджікі й Ніґондті (712 і 720 рр. нашої ери) вражають читача своєю сантиментальністю, такою характеристичною для сучасного японця. В цих перших літописах вже кристалізуються поволі ідеї вищости однієї кляси, тих, хто правив країною і чиї предки були основоположниками японської імперії.

Після першої світової війни з-поміж японської інтеліґенції, що дістала середню та високу освіту, з'явилися критики, які заходилися переглядати минувшину свого народу, але при цьому з найбільшою обережністю висловлювалися про осіб імператорського дому та самого імператора, бо все то було під охороною державних законів.

Тільки в родинах буддистів та почасти невеликих групах християн не було духового спустошення, що його зазнали мільйони шинтоїстів. Там були основи моралі, збудованої на релігійних ученнях, там була філософія життя, випробувана в життьових турботах старовинного Китаю, де завжди шанували вченість та мораль.

Знайомство з культурою Европи і переклади творів таких письменників як Достоєвський, Тургенєв і Толстой, принесли японській студентській молоді московський нігілізм і моральний розклад. Друга світова війна завдала ще дошкульнішого удару по шинтоїстських масах й вирвала у них найголовнішу зброю — обожування імператорської династії. Що ж залишилось замість цього? Нічого!

Японський генерал, що повернувся з совєтського полону на початку цього року, не пізнав рідної країни. Він сказав, що було б значно ліпше, якби старі звичаї та традиції збереглися. Він мріяв стати учителем, але величезні зміни, що зайшли в Японії, відібрали в нього ту мрію! Тільки десять років він був відсутній в японському житті, але по такому розмірно невеликому часі не пізнав його.

В душах людей, що загубили віру в основи свого буття, що не знайшли нових богів, утворюється пустка.

Молодий студент-японець Акіра Шімізу з Токіо, який був у числі соток молодих студентів на відвідинах в Америці, заявив у липні цього року, що японська молодь стає чимраз свобіднішою і мріє вже про таку свободу, яку має американська молодь. На нього зробило велике враження шукання віри і розвиток релігійного життя в Америці. На його думку, це — найцікавіше в сучасному американському житті. З жалем він говорив, що ніхто не вірив йому, що він — атеїст. „Вони всі дивувалися, — казав цей студент, — коли я говорив, що в моїй країні кожний є або атеїстом, або аґностиком".

Але Акіра Шімізу забув сказати, а його слухачі, очевидно, не знали того, що такі настрої, як у нього, панують тільки серед молодих шинтоїстів, а буддисти, що творять половину японського населення, не мають цих турбот, бо серед них, навпаки, — широке відродження релігійного життя, а зокрема проповідь християнства вселяють великі надії.

Очевидно, правда, все ж десь посередині, на котромусь із „трьох шляхів", на яких стоїть нині японський нарід. Провідні кола країни гаряче взялися шукати певний шлях, і вже тепер ми бачимо всі ознаки розквіту та світлого майбутнього Японії, бо мешканці країни вранішнього сонця звільняються від тих шор, що затримували їх похід.

В БРИТІЙСЬКОМУ МУЗЕЇ

Лондон. — Столиця Британії багата на музеї всякого роду: природознавчі, мистецькі, технічні, історичні і так далі. Але Британський Музей перевищує всі музеї своєю різноманітністю. Тільки велика імперія, що володіла великими просторами в світі, могла зібрати такі цінні, неповторні скарби культури різних народів.

Правда, в минулих століттях пам'ятки старовинних культур було легко дістати в таких країнах, як Індія, Туреччина, де не розуміли й не цінили тих багатств, що знаходилися на їх територіях. Тому мумії єгипетських володарів-фараонів і різні скульптури та написи англійці за дешеву ціну діставали і перевозили в свою країну.

Коли оглядаєш могутні фігури биків та левів з людськими головами в відділі Ассирії та Вавилону в Британському Музеї; коли придивляєшся до колосальної статуї Будди, зробленої великим мистцем у старовинному Китаї, то робиться дивно: як могла Західня Европа „наздогнати і перегнати" ці великі цивілізації Сходу?

Ще в 16 столітті країни Азії стояли технічно вище від европейських народів. Ще в кінці 17 століття турецька армія облягала Відень, і треба було великого напруження народів (разом з українськими козаками), щоб відбити турецький натиск. (Облога Відня 1683 р., де прославився козак Кульчицький, що має за свої подвиги вулицю в Відні — Kolschitzkygasse).

Перелім у змаганні Заходу зі Сходом настав у 18 віці. Утихли релігійні війни в Західній Европі, настала пора господарського розвитку, насамперед в Англії. Для розвитку промисловости було замало фізичної сили людей. Найметкіші голови, насамперед в Англії, де вже від 14 століття не було панщини, взялися до технічних винаходів. Парова машина Фултона та Ватта дала основи для індустріяльної революції в Англії та в інших країнах Західньої Европи. Збільшена продукція принесла добробут не тільки підприємцям: також робітники поступово виборювали для себе все більший шмат із „господарського пирога". Індустріяльна революція перенеслася за океан, в Америку і дала тут великі наслідки, яких сучасники ще не можуть належно оцінити. В тих країнах, що пережили в 19 столітті індустріяльну революцію, національний дохід дуже виріс, і соціяльний рівень усього населення піднісся. Голоду і холоду не знає робітник в Північній Америці, нема голоду в вільних індустріяльних країнах Західньої Европи. Але величезна більшість людства (Азія, Африка) живе ще й досі напівголодна. Причина цього — в недостатнім розвитку індустрії.

Це дві методи індустріялізації. Перша — большевицька, що будує промисловість на голоді робітників і селян, обіцяючи, що „колись буде добре". Цієї методи уживають усі країни Совєтського Бльоку. Друга метода індустріялізації уживається в Індії без диктатури і рабської праці. Доля світу залежить від того, за якою методою індустріялізації піде більшість людства. З цим не все гаразд. Коли Єгипет і Сирія шукають допомоги для себе в Москві, то це недобрий знак. Коли в Афганістані будують промисловість совєтські інженери, то це показує, що уряди країн вільного світу не створили ще раціонального господарського пляну, який би повів відсталі народи за собою.

Бо — „нужда перемінить закони", — як писав Котляревський в „Енеїді". Голодні народи сподіваються через індустріялізацію вирватися із злиднів, і їх не лякає диктатура, бо вони тисячі років жили під тиранськими режимами. Демократію вони оцінять тоді, коли свобода буде йти впарі з господарським добробутом.

Такі думки прийшли мені в голову в Британському Музеї.

П. А.

МАЛІ ВИЯВИ У ВЕЛИКОМУ ДІЛІ

Париж. — Відколи я почав читати українську пресу, знаходжу в ній гасла на зразок: „Молодь — майбутнє народу", „Молодь — запорука майбутнього" і т. п. Відколи я почав цікавитися громадським життям, міг ствердити, що в цій справі ми, та й не тільки ми, більше говоримо, як робимо. Найперше вважаємо, що молодь має слухати, а потім дивуємося, що вона від нас мало почула, що має свої думки, відмінні від думок батьків... Тоді починаємо нарікати на неї.

В Америці чув я страшні нарікання на дітей, що вони не слухають ні тата, ні мами. Але при тих наріканнях батьки забувають про те, що самі їх до цього привчили. Ось, наприклад, приходить синок із школи, кидає торбу з книжками в кут, скидає черевики й лягає на канапу чи на підлогу, щоб дивитися телевізію. Мама забігає довкола нього, присідає, щоб підставити синкові їжу так, щоб він не мусів відвертати голови від екрану телевізора.

Батьки стали рабами дітей. То чого ж дивуватися, що так виховані діти не слухають своїх рабів? Хто взагалі слухає раба?

Не хочу тут розводити критики на адресу американської молоді. Проблема виглядає так само в усіх інших країнах розселення нашої еміґрації. У Франції може й не підставляють тарілки під ніс синка так, як в Америці, але потурають в іншому: в перейманні всіх звичок оточення. В якомусь дивному почутті меншовартости батьки з байдужістю дивляться, як діти легковажать своє національне походження, як перестають говорити українською мовою, перестають цікавитися думками й проблемами батьків.

Потім — потім приходить критика й нарікання, але вже запізно. Потім батьки плачуть, що залишились самі на старість, що діти соромляться їх. Важко не признати, що в боротьбі за душу молоді наші сили нерівні з силами народу, що її завойовує. Якщо Америка проковтує молодь своїм розмахом, своєю молодістю, своїми можливостями для кожного осягнути добробут, то Франція проковтує своєю культурою із її великими „засмоктувальними елементами". Батьки не можуть цьому протиставитись. Сто разів чув я від молодих людей, що в українське життя вони не йдуть, бо там нема єдности, „як у французів", хоч, на ділі, французьке життя ще більше поділене, як наше.

Під цим оглядом наша молодь у Франції стоїть не краще, як в Америці. Якщо в Америці, а також в Канаді, більше денаціоналізуються діти новоприбулих, то у Франції, де нема „давноприбулих", молодь взагалі пропадає. А щось же треба робити. Ніяких можливостей немає тут заклaсти українські школи, бодай такі, як в Америці, бо еміґрація наша настільки мало має матеріяльних можливостей, що про школи не може й мріяти.

Ніде правди діти: політизація нашої молоді, наша погоня за втягненням її в політичне життя, — багато по-

(Закінчення на стор. 3-ій)

ГІЛКА

Сад по вінця
місяцем залитий,
Солов'ї
натьохкались давно.
Тиша. Північ.
Не шелеснуть віти.
— Хто ж то, мамо,
стукає в вікно?

— Доню, доню,
то вишнева гілка.
Не хвилюйся ти,
спокійно спи.
Гілка завжди
стукає, як тільки
За сімнадцять літ
переступи!

МИХАЙЛО МАСЛО

Володимир Винницький

ДЕЩО НА МОВНІ ТА ПРАВОПИСНІ ТЕМИ

(1)

Як підложжя до цього „Сад Гетсиманський", роман Ів. Багряного — Видавництво „Україна", 1950

Візьміть якунебудь книжку, видану чужою мовою, і зверніть увагу на те, як дбайливо вона видана. Заки пущено її в світ, перевірено і мову, і правопис, і граматичні закони. Деякі видавництва подають навіть членів редакційної комісії, які відповідальні за все, що в тому часі зобов'язувало щодо чистоти мови, стилю, правопису, правил граматики. Підкреслюю — в тому часі зобов'язувало, бо кожна жива мова розвивається в ході свого життя, набуває новотворів, зумовлених новими обставинами часу, замінює старі вислови новими, чужі своїми. Навіть деякі граматичні правила мусять змінюватися. Через те в ній так багато вийнятків у правилах! Але й правопис міняється. 60 років тому писав я ще етимологічним правописом. За той час до сьогодні пройшов п'ятикратну зміну правопису! І дальші зміни будуть, бо цього вимагає життя мови. Але мусимо придержуватися такого правопису й такої граматики, які зобов'язують у сьогоднішньому часі. Інакше пануватиме хаос. А, на жаль, у нас є аж забагато мовних анархістів. Пишуть, як їм подобається, не признаючи ніяких граматик чи правописів; очевидно, не хочуть вивчати свого! Зате мають відвагу уважати свій жарґон за єдино добру мову.

Хочу показати, як недбало поступило видавництво „Україна", випускаючи роман І. Багряного „Сад Гетсиманський".

Вже самий заголовок роману суперечить правилу функції українського прикметника. Як означення стоїть він перед іменником, як присудкове поняття — після нього. Автор напевно не мав на увазі цієї другої функції. Зрештою, в Св. Письмі говориться про Гетсиманію, чи Гетсиманський хутір чи город.

Правопис, вимова та уживання відмінкових чи особових закінчень, приростків, наростків, словотворення та й інше.

Неправильно поголовно ужиті форми: двєрих, плечих (хоч часом — дверях, плечах), на колінях зам. колінах, — плісінню зам. плісню, молоди (і) род. від молодь, монастира зам. манастиря, стіні — 1. мн. від стіна, для вош зам. вошей. (Іменник „вош" належить до приголосної відміни, але деякі того типу іменники зачинають перемандровувати до м'якої приг. жін. відміни — „а": миша, воша... (як ноша), але в род. мн. задержують давнє закінчення, подібно, як чол. род. (кінь, гріш, гість) зак. -ей, тому й — не „вош" і не „конів, грошів, гостів"; прозвисько, прозвище, прізвище — хіба тільки останнє, дробі зам. дроби; „шрапнеллю", уживається або: шрапнелею (та шрапнеля), або шрапнелем (той шрапнель), дитлахи зам. дітлахи, полехкістю (г); віччу, сволочу, обличча; беручи під увагу, що приг. звуки — ч, ж, ш, щ — ствердли, як вказують іменники: душа, туча, межа, проща, грище й інші, то говірково й у цих типах вимовляється їх твердо, але правопис каже писати: віччю, обличчя і т. д. — і цього треба придержуватися; в дійсности, в свідомости, в жорстокости й інші зам. -сті, так само: свої радости, повісти зам. -сті, цікавости — давальник од. теж: -сті; в імени (і); вікові, злові, серцеві... від: віко, зло, серце. Насильно чомусь закінчення, питоме для імен. чол. роду, уживають в давальнику імени. с. роду, де правильно є -у (у Т. Шевченка одинокий раз: і серцеві не потурай, а у Коцюбинського: лихові); грудима — стара форма двійни (як: очима), зрештою, тут ні при чому, бо не про жінку говориться, зам. грудьми; матерів, статтів (мати, стать) замість матерей, статей. (Стаття — має здвоєне тт, але стать (пол) ні, хіба лише в ор. відм. статтю); таке саме з імен. серед. роду: -ів в род. мн., який не має закінчень.

„З середини, зсередини, в середині, усередині, посередині, ввечорі, безкінця, надміру, услід, вкінці камери, на пам'ять, довідому, до Андрієвого відому, в перше, в друге, сів зкрайчику ліжка, до купи складені..." Цілковита розгубленість, безрадність і через те — хаос! Конечно треба відрізняти сполуки іменників з прийменниками, які у реченні означають різнородні обставини дії, де іменники не затрачують свого властивого значення і пишуться окремо, від таких же сполук, коли іменники затрачують своє властиве значення, творять прислівникові поняття і пишуться разом. Задалеко завело б оперувати прикладами, але: Потік спливає в низ (ін ді Тіфе) і творить озерце, — або: Грім ударив у гору (ін ден Берґ) — зате: М'яч, кинений вгору (гінауф), спадає вниз (герунтер). В першому зіставленні сполук прийменника з іменником вичуваємо повне значення низу та гори, в другому — ні, тільки напрям руху. В прикладах, наведених з роману, „середина" все означає середину якогось замкненого простору — (камера, тройник, авто, бюро) — отже не затратило слово свого властивого значення й означає в реченні обставину простору (місця) дії (де? відки?), тому в усіх випадках писати окремо, так само: слідство без кінця, перетомлений над міру (надміру — це род. відмінок від надмір), стояли в кінці камери, сів з крайчика ліжка і т. д., зате разом: докупи складені, вперше, вдруге — і т. д. А дальше: якщо слова день, вечір, ніч, північ, ранок (пори доби), літо, осінь, зима, весна (пори року) затратили значення пір (доби, року), тоді пишеться їх разом з прийменником, коли ж ці слова зберегли значення та поняття все ж таки дня і т. д., то пишемо їх окремо від прийменника. „Сонце світило вдень"... і „Сонце світило в день твоїх уродин"... Яка ж тут різниця між першим і другим „днем"? Хіба ж це не „день", як світило сонце? Аж треба „твоїх уродин", щоб це був день, як сонце світить! Є ще одне, а саме: Коли займенник „що" рівняється чи заступає „кожний" (і додам: кілька), пишемо його окремо від іменника (таке правило!). Деякі правила правопису обмежують окремішнє писання його при назвах днів у тижні, місяців та назв свят іменами власними святих. Чому таке обмеження, нема виснення. Прецінь назви днів, місяців є підрядні поняття — і мають привілей бути повноправними іменниками, а надрядні поняття понижується до ролі прислівникових понять! Чи: щодня, щомісяця, щороку, щосили і т. д. не означають: кожного дня, кожного місяця і т. д.? Чому сполуки: що середи, що січня, що Петра (свято) краще віддзеркалюють те, що „що" рівняється „кожний", ніж у сполуках: щодня, щомісяця... і т. д.? В одних і других сполуках є займенник „що" = „кожний" означенням іменника, а не словотворним складником, як у словах: щоденник, щораз, щодень (будній день).

— Їдіння... Іменники середн. роду, творені від дієприкметника страдального стану (всі так), задержують його пень, отже: їджений — їдження. В романі є такі неправильні дієприкметники: недоїдена, недоїдене — і, мабуть, з тим зв'язане — їдіння. Крім того є окремі іменники: їда, їжа.

Ярослав Падох

СПРАВА МАЄТКОВИХ ПРЕТЕНСІЙ ДО ПОЛЬЩІ

УВАГА! РЕЧЕНЕЦЬ ЗГОЛОШЕНЬ МИНАЄ З КІНЦЕМ ЦЬОГО МІСЯЦЯ

У пресі були вже повідомлення про можливість і потребу зголошення маєткових претенсій до польського уряду за сконфісковане (знаціоналізоване) чи в будь-який інший спосіб вивласнене майно американських громадян. Тому, що реченець зголошення таких претенсій минає з кінцем цього місяця, варто пригадати всім тим нашим громадянам, які залишили майно на території сьогоднішньої Польщі і яке польський уряд від них забрав.

Це зголошення прийшло внаслідок позички, яку вліті цього року Польща одержала від З'єдинених Держав. При тій нагоді обидві держави погодилися передискутувати справу загального відшкодування, що належиться американським громадянам від Польщі за їх майно, яке знаходиться в Польщі і яке польський уряд від них відібрав. Сюди входить усяке майно, нерухоме і рухоме, яке було знаціоналізоване, або забране польським урядом в інший спосіб після 1 січня 1944 року. Можна сподіватися, що акція відшкодування охоплюватиме не тільки претенсії за майно, яке американські громадяни фактично мали в часі конфіскати, али й те майно, яке вони згодом, вже після забрання його польським урядом, успадкували. Повідомлення комісії, яка займається реєстрацією цих претенсій, говорить тільки загально про майно, яке було „прямо або посередньо" власністю американських громадян. В повідомленні не сказано, які претенсії мають бути зголошені, хоч і згадується, що договір між обома урядами стосується тільки до відшкодування за деякі пре-претенсії. Тому, незалежно від цього застереження, було б вказанним подати всі претенсії до Польщі за всяке майно, забране у власників після 1. січня 1944 року в будь-який спосіб, не тільки шляхом спертої на закони націоналізації.

Зголошення слід подати в трьох примірниках на спеціяльно для цього приготованих друках. Друки висилає на домагання урядова федеральна агенція, назва і адреса якої такі:

Foreign Claims Settlement Commission of the United States, Washington 25, D. C.

У запитнику є питання про особу, що зголошує претенсії; спосіб і дату, кол ця особа набула американське громадянство; прізвище і адресу особи, яка репрезентує її (адвокат, батько мололітнього, опікун); рухоме і нерухоме майно, якого позбавлено зголошувача претенсії, та його вартість у польських злотих і долярах; доказати на претенсію тут і в Польщі і заяву, що подані інформації є правдиві. Питання зовсім прості. Трудність становить тільки питання вартости втраченого майна. Запитник виразно вимагає відповіді, яка була вартість майна в злотих під час націоналізації або іншого способу вивласнення. Хто може дати на це вірну відповідь? Вартість злотого від 1944 р. постійно вагалася, і трудно її встановити для сьогоднішнього дня, не то для далеко в часі віддаленої дати конфіскації майна. Дехто подає вартість майна згідно зі станом передвоєнних цін, тобто з 1939 р. перед вибухом війни. Таке визначення вартости майна є найбільш об'єктивним і на цьому легко сперти перечислення претенсій в американських долярах. Очевидно така оцінка не завжди буде можлива, коли брати під увагу майно, стан та об'єктивна вартість якого змінилися саме внаслідок війни і т. п.

Окремим питанням є питання доказів. Слід подати всі наявні докази, якими зголошувач розпоряджає, а також подати свідків і інші докази, які існують в Польщі. При грунтовній власності слід завжди покликатися на грунтові книги, що їх ведуть суди на території Польщі. Ніяких документів чи інших доказів до комісії посилати не треба, а тільки покликатися на них у зголошенні.

В оповістці про зголошення цих претенсій говориться тільки про американських громадян. Про це також є мова в початковому договорі обох урядів щодо преліминарної дискусії над справою відшкодування. Та все ж таки, на думку підписаного, варто й тим нашим землякам, яких допущено на постійний побут до З'єдинених Держав і які ще не здобули громадянства цієї країни, зголосити свої претенсії до польського уряду. Ще чимало води пропливе американськими і польськими ріками, доки польські вірителі здобудуть відшкодування. До того часу ці особи стануть американськими громадянами і, дуже можливе, зможуть скористати з майбутнього договору про відшкодування. Зголошення таке просте, що кожному варто взяти на себе цей риск.

Цікаве правне питання може виникнути відносно претенсій відшкодування за майно, що знаходиться в тих граничних місцевостях, які під час націоналізації майна належали до Польщі, а згодом Польща відступила їх Україні взаміну за інші скравки території. Польща сконфіскувала це майно, а хоч згодом враз із землею відступила його другій державі, все ж, згідно з засадами приватного права, повинна дати відшкодування власникам того майна. Адже ж Польща за це майно дістала відшкодування і, відступаючи його, діяла, як його власник. Підписаний, який особисто заінтересований у такому відшкодуванні, власне старається спонукати вашингтонський уряд, щоб він заінтересувався цією проблемою і взяв під увагу вимогу відшкодування за такі претенсії в майбутньому договорі про відшкодування. Та чи ці заходи увінчаються успіхом — покаже час, так само, як будучність покаже, чи взагалі щось вийде з цієї акції, бо польський уряд згодився тільки переговорювати в цій справі, але не зобов'язався нічим дати будь-яке відшкодування. Рішальним чинником будуть тут міжнародна ситуація і внутрішні польські господарські клопоти, а не вимоги справедливости чи права. Та все ж треба зголосити свої претенсії, і то у визначеному реченці, бо занедбання зголошення може пошкодити при виплаті відшкодування, якщо до цього взагалі прийде. Про це є виразна осторога в оповістці.

Нарешті треба виразно підкреслити, що це відшкодування не стосується ні до яких спеціяльних груп осіб. Воно обмежене тільки двома вимогами: вимогою пошкодованих американських громадян та вимогою, що майно було йому відібране після 1 січня 1944, а не раніше. Тому право на це відшкодування повинні були б мати зарівно ті, що недавно покинули терени, на яких знаходилося їхнє відібране майно, і ті, що виїхали звідти раніше. Тому зголосити ці претенсії до польського уряду повинні всі, як нові іміґранти, так і давні жителі цього краю, зокрема ж тисячі наших лемків, які залишили в старім краю своє рухоме чи нерухоме майно.

Тим, що спізняться із зголошенням своїх претенсій, слід порадити, щоб зголосили їх після визначеного реченця. Йдучи за аналогією з іншими подібними реченцями наприклад, термін зголошення претенсій на відшкодування за націстичні переслідування продовжено знову вже котрий-там раз до кінця березня 1958, можна сподіватися, що й після 1 жовтня ц. р. будуть приймати ці зголошення, тим більше, що ще так далеко від остаточної договорености в цій справі.

Справа відшкодування від польського уряду заторкує велике число наших громадян. Чимало претенсій в десятки, а то й сотки тисяч долярів. Тому ця справа має громадське значення, і так її повинні трактувати не тільки самі управнені до відшкодування, але й наші компетентні громадські установи.

МАЛІ ВИЯВИ У ВЕЛИКОМУ ДІЛІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

шкодила їй, бо методи, які були добрі для молоді, що росла під час війни на рідних землях, зовсім не підходять для молоді, що народилась і виросла в чужому оточенні. Тому наші молодечі організації назагал не охоплюють молоді, народженої на чужині, а це сьогодні 90% її, бож молодь з 1945 року давно перестала нею бути, це вже дорослі люди з поважними родинами...

Цікаву спробу зробила Українська Національна Єдність у Франції, влаштувавши літні Курси Українознавства для молоді. Ідея цих курсів розвивалась поволі. Початково це були Курси Громадського Активу, в яких брала участь „молодь під тридцятку". Це був, власне, молодший актив. За три перші роки виявилося, що цей актив вичерпується. Тоді щойно перейшла УНЄ на справжню молодь. Вже минулого року половину курсантів становили молоді люди, народжені у Франції.

Цього року вони становили 90% курсантів (тобто молодих були коло 50). Передбачаючи це, організатори Курсу Громадського Активу дали назву: Курс ГА і Курс Українознавства для молоді. Молодь, що не знала добре говорити по-українськи, після обіду вчилась мови, а інші студіювали інші дисципліни.

На курсах викладають добрі фахові сили, які дають українознавство, а не „політграмоту", як це в нас іноді робиться під плащиком українознавства. Викладачі рекрутуються в більшості з-поміж членів Наукового Т-ва ім. Шевченка. Цього року викладали: проф. В. Кубійович, проф. О. Кульчицький, проф. Бойко, проф. Б. Боцюрків з Канади, д-р Є. Маціях з Англії, мистець Мирон Левицький з Канади, ред. В. Маруняк з Німеччини, пані Дарія Сіяк з Інституту Заочного Навчання при НТШ, а попередніми роками ще проф. В. Янів, проф. М. Глобенко і ін.

Доповідачі намагаються довести до свідомости слухачів вартості української культури й історії шляхом порівняння з французькою культурою та історією, вказуючи на спільне й на різниці. Наслідки вже видно: молодь, яка пройшла через Курси, заклала молодечу організацію. Це щасливе сполучення молоді й Курсів українознавства є у Франції малим виявом великого діла, що його роблять організатори Курсу Українознавства. Якщо цьогорічні курсанти проведуть підряд кілька років по двa-три літні тижні на такому Курсі, то їм напевно залишиться щось для майбутнього.

О. Д-вич

35% НАСЕЛЕННЯ ЛЬВОВА РОСІЯНИ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

другою польські школи. З другого боку польський духовник в Маріїнському костелі має більше молодих вірних, як будь-який інший римо-католицький духовник в Совєтському Союзі. Він каже, що є три католицькі святині — мабуть всі польські. Про українські православні церкви, ані долю української Греко-католицької Церкви нічого не згадує — може й не знає! Є ще у Львові одна жидівська божниця. Зрештою нарис того американського кореспондента навіяний великою прихильністю до Львова, хоч нічого він не пише про його установи, про його духове життя і ролю в УССР та СССР. Він каже тільки про настрій, що його створюють барокові святині і будинки та прикметні для Львова публічні базарі. Згадує про пам'ятник Міцкевіча на колишньому Марійському майдані, тепер на початку вулиці 1-го травня. Стверджує, що московським большевикам треба було аж десять років, щоб боротися з „українським буржуазним націоналізмом„ та „ватиканським реакційним терогизмом", що їх „бурхливим центром" був Львів. Головним засобом большевицької боротьби з тими лихами були цілі транспорти російських робітників і службовиків, масово присиланих до Львова. М. Френкель не згадує про вивоження львов'ян на схід — пише про це у згадці про Ригу. Зате твердить, що „з голодного села" нахлинуло до Львова багато українців, виповнивши тамошні „опустілі помешкання". Тепер, мовляв, Львів розрісся понад свої мешкальні можливості. Весь допис американського кореспондента, як видно, опертий більше на зібраних на швидку руку інформаціях, аніж на знанні минулого того міста та його справжньої вартости, як символу і як найдалі на захід висуненої української фортеці.

В останньому недільному числі „НИТаймс-у" появилась друга з черги репортажна стаття Макса Френкля про Ригу і Львів. Автор хотів бачитися у Львові з Орестом Степановичом Макаром, який став був американським громадянином і серед ближче-нез'ясованих в американській пресі обставин вернувся в минулому році до СССР та став професором у політехніці у Львові. Як пише названий кореспондент „Ню Йорк Таймс-у" — Макар був „занадто зайнятий, щоб побачити американського кореспондента". Він переказав, що „не є зацікавлений політичними справами". Поза тим в тій кореспонденції підкреслюється ввічливість людей у Львові та знову мальовничість публічного базару на ринку.

З'ЇЗД УКРАЇНСЬКИХ МУЗИКОЛОГІВ У МЮНХЕНІ



Сидять (зліва на право): д-р Аристид Вирста (Франція), проф. д-р Зиновій Лисько (Німеччина), д-р Мирослав Антонович (Голляндія). Стоять (зліва на право): Андрій Гнатишин (Австрія), д-р Омелян Нижанківський (Швайцарія), Євген Цимбалістий (Німеччина). — Фотознимка зроблена в ательє мист. Гр. Крука, на тлі його скульптур.

У днях 4 і 5 вересня 1957 відбувся в Мюнхені з'їзд українських музикологів з Европи. Після виміни думок та проведених нарад і дискусій, з'їзд виніс однозгідне рішення: об'єднати українських музикознавців і музик з метою спільного виконання завдань, що їх ставить життя на еміґрації на чолі української музичної культури.

1) Дбати про всесторонній розвиток українського музикознавства, а особливо розшукувати й деліджувати ті джерела й матеріяли до історії української музики, що зберігаються в чужинних архівах і є недоступні для дослідників в Україні.

2) Дбати про інформування західнього світу про українську музичну культуру. (Участь у міжнародних конґресах, дописування до музикознавчих видавництв, постачання українського репертуару для прилюдного виконання на концертах, радіовисиланнях і т. п.).

3) Намагатися підвищити рівень музичної культури серед української еміґрації.

Для виконання цих завдань з'їзд уважає за конечне заснувати постійне нотне видавництво повновартісної української музичної літератури.

Також уважає потрібним видавати український музичний журнал з наступними ділянками:

а) Публікація музикологічних праць.

б) Друкування популярно-наукових розвідок і статтей, що в них відтворчі мистці (диригенти, інструменталісти і співаки) знаходили б поради чи відповіді на найважливіші питання з їх практичної діяльности.

в) Поміщення статтей загального характеру, де можна було б знайти основні відомості з українські музики, потрібні кожному для загальної самоосвіти і для інформування чужинців і також про події з музичного життя інших країн.

Д-р З. Лисько

У Вашинґтоні відбулася Крайова Конференція для Громадянських Справ

Вашинґтон. — У Вашинґтоні відбулася 12-та Крайова Конференція для Громадянських Справ, в якій брало участь коло 800 делеґатів з усіх стейтів цієї країни. Почесним протектором цьогорічної конференції був головний суддя Найвищого Суду ЗДА — Ірл Воррен. Головною темою дискусій було — „Чого треба для миру". Учасники конференції були поділені на 19 дискусійних груп. Українські делеґати старалися підтримати думку, що „для миру — треба свободи для всіх народів." Конференція тривала три дні, третього дня діставали громадянські папери новоприбулі іміґранти, між ними і деякі українці. Між українськими делеґатами були панна Ярослава Сахно, Антін Батюк з УРСоюзу, п. Степан Скубик та д-р М. Ценко від „Самопомочі".

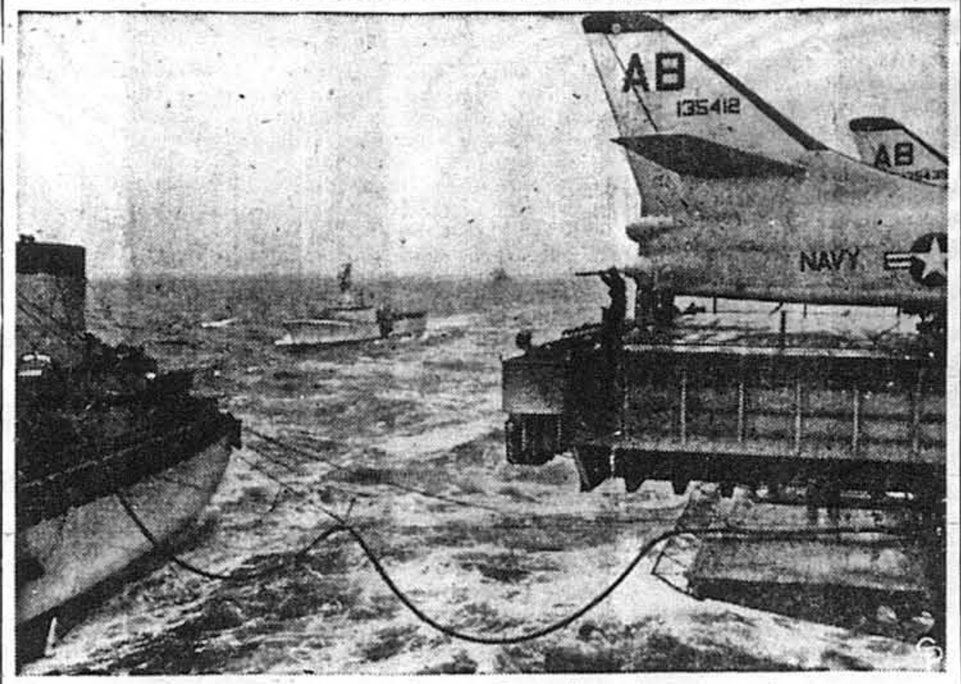
Короткі Вістки

● **3.000 японських робітників** пікетували перед американською летунською базою в Тахікаві під Токіо з плякатами „Єнкі — залишайтеся!" Японські робітничі керівники вирахували, що коло 130.000 японців втратить працю, коли до кінця цього року американські війська від'їдуть з Японії. До цього часу, під впливом націоналістичної і соціялістичної кампанії, в Японії було популярне гасло „Єнкі — ідіть до дому".

● **Джан МекКоннелл** із Норт Адамсу, Масс., знайшов у своєму мебльовому складі папугу і дав про це оголошення в місцевому часописі. Наступного дня до нього телефонувало 40 осіб, у яких пропали папуги...

● **Пані Елінор Рузвелт**, що відбуває подорож по Совєтському Союзі виїхала з Москви до Сочі в Криму. Лікар заборонив їй перевтомлюватись.

МОРСЬКІ МАНЕВРИ НАТО НА СХІДНЬОМУ АТЛАНТИКУ



Американський газоліно-наливний корабель „Вокамо" засоблює на морі пальним американську авіоматку „Форрестел" й інші кораблі, що беруть участь у великих морських маневрах НАТО на водах східнього Атлантійського океану.

Франція оминула кризу уряду з приводу Альжиру

Париж. — У Франції минулася небезпека кризи уряду, коли в суботу 21 вересня, після довгогодинних дводенних нарад між прем'єром Морісом Бурже-Монорі й усіми партійними лідерами, за винятком комуністів на лівому крилі і „пужадистів" на правому прийшло до згоди в справі нової конституції для Альжиру. Соціялісти й соціял-радикали, підтримувані великою центровою католицькою Народно-республіканською партією, поступились правим т. зв. незалежним і де-ґолістам у тому, щоб тепер не визначати функцій центрального органу, що має бути надбудовою сфедерованих автономних альжирських провінцій, а видати про це докладну окрему інструкцію згодом. Так само таку радше формальну, аніж по суті злагоду знайдено у спірній точці щодо голови того центрального органу, хто ним має бути і які його функції. Праві французькі партії закидали урядовому проєктові, що він відчиняє двері для відокремлення Альжиру від Франції, а ліві вказували на конечність таких поступок альжирським націоналістам, які могли б рахувати на їхню хоч половинну прихильність. Дебата у французькому парляменті над цим проєктом передбачена на 24 ц. м. Під кінець тижня мають прийняти той проєкт. Альжирські араби стримуються з висловленням свого становища до часу, поки після всіх тих пертурбацій буде оприлюднений остаточно прийнятий французьким парляментом текст нової конституції для Альжиру.

У Сіямі новим прем'єром став приятель Америки

Банґкок. — Сіямська державна криза майже закінчена з хвилиною, коли військовий командант столиці краю Банґкоку і фактичний носій влади в державі, маршал Саріт Танарат, запропонував тимчасовому сіямському парляментові кандидатуру нового прем'єра і парлямент одноголосно прийняв її, а король затвердив. Цим новим прем'єром став 52-річний Поте Сарасін, з професії адвокат, який покінчив був високі школи в Америці й Англії, був довголітнім амбасадором Сіяму у Вашинґтоні, а саме недавно був обраний генеральним секретарем Організації Південно-Східнього азійського (СЕАТО) з осідком у Бакґкоку. До того пакту належать ЗДА, Англія, Франція, Австралія, Нова Зеляндія, Сіям, Філіппіни і Пакістан. Державний секретар Доллес висловився надзвичайно прихильно про нового прем'єра Сіяму, як великого приятеля Америки. Адмірал Фелікс Стумп, командант американських збройних сил в обширі Тихого океану, який брав участь у давно тому наміченій конференції військових представників держав СЕАТО в Банґкоку, відвідав маршала Саріта Танарата й відбув із ним довшу нараду. Таким чином потверджується, що переведений 10 днів тому державний переворот в Сіямі в найменшій мірі не вплине на прозахідню політику тієї держави. Сіям має 100.000 війська, зорганізованого і вивінованого Америкою, і близько 50.000 поліції.

● **Внаслідок буревію** в Акапулько, Мехіко, згинуло 7 осіб, в тому числі один американець — 43-річний Роберт С. Дума з Бостону. Під час буревію „Естера" в ЗДА три особи втопилися в каналі. Цей буревій втратив свою силу, перейшовши на територію ЗДА.

Спорт

ОСІННЯ РУНДА В ШИКАҐО

Шикаґо, 8 вересня. — Першi мистецькі змагання осінньої рунди із Ганзою — Леви вирішили в свою користь відношенням воріт 4:1. Вислід, як рівнож сам характер змагань, змінив подекуди загальну думку заінтересованих про те, що Леви переходять дружиновий спадок форми, на яку то оцінку вплинули розіграні на початку осіннього сезону товариські змагання. Зустріч із Ганзою може не була ідеальною і не виказала ще багатьох інших додатніх сторінок дружини Левів, однак доказала, що Леви прийшли до давньої форми „чемпіона" та вміють відограти змагання у взаімному порозумінні та гармонійній співпраці цілої дружини.

Перша половина змагань, при великій перевазі Левів над противником, не принесла нашим копунам належного та задовільного висліду. Леви добувають в ній лиш одні ворота (Р. Маркевич) та тратять коротко перед кінцем її одні власні. В цій половині Ганза кинула всі свої сили до оборони, яка практично розбивала вже перед самими воротами, майже всі вміло пляновані нападом Левів акції. Леви пробували теж щастя із стрілів з далекої віддалі, але як виказалось, вони були за слабі та неточно адресовані.

В другій половині змагань ситуація змінилася. Леви починають знов наступ, підсилений ще швидшим темпом, що дуже заскочило неприготованих німців. Овочі наступу Леви добувають вже в першій хвилині змагань. Бахір сильним стрілом в ріжок добуває другі ворота та ведення для Левів 2:1. Наступам Левів немає кінця. Гарна співпраця помочі з нападом раз-у-раз пересуває гру під ворота противника і якби ще більша прецизність в стрілах у лінії нападу Левів — то вислід міг бути багато вищий. З цілого ряду бомбардувань лиш дві „бомби" ще опинились в сітці (Стахровський) і вони остаточно усталили вислід дня 4:1.

У передмечі резерва Левів програла до резерви Ганзи у відношенні 1:2.

Склад Левів: Мерч, Андрушко, Мелешко, Ляхів, Тищенко, Романенко, Стахровський, Р. Маркевич, Бахір, Бажах, Каравan, Лоско, Дяченко.

М. Маркевич.

✝

Наспіла з України сумна вістка, що, дня 16-го серпня 1957 року з Волі Всевишнього відійшла у вічність

НАША НАЙДОРОЖЧА МАМУСЯ І БАБЦЯ

Марія з Лазорів САВОЙКА

дружина бл. п. о. Теодора, довголітнього пароха в Селиськах, повіту Березів.

ПОМИНАЛЬНА СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ відправиться в НЕДІЛЮ, дня 29-го ВЕРЕСНЯ ц. р., о год. 12-ій, в церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку — при вул. Мортон.

До участи в тих Богослужбах запрошують Всіх Рідних і Знайомих горем прибиті:

донька: ІРИНА ГАЙДУЧОК з родиною
син: ЛЮБОМИР з родиною
зять: о. ІВАН ЛЕБЕДОВИЧ з родиною
внучки: ВІРА і ЛІДА САВОЙКИ.

Посмертні Згадки

НИКОЛАЙ ДАНИЛИК, довголітній член Т-ва св. Андрія Первозванного, Відд. 66 УН-Союзу в Ню Йорку, помер дня 11-го вересня 1957. Покійний походив із с. Жолобок, пов. Лісько, Зах. Україна. Був взірцевим членом УН-Союзу. Залишив в смутку трьох синів, Йосифа, Володимира і Петра з дружинами, дочку Єлисавету і трьох внуків. Похорон відбувся в суботу 14-го вересня з дому жалоби до греко-катол. церкви св. Юрія, звідки тлінні останки, при численній участі родини, членів Б-ва і УН-Союзу відпроваджено на цвинтар Кальварія, Л. Ай.
В. Й. П. — Л. Фединяк, секр.

ІҐНАТІЙ КРАВЕЦЬ, довголітній член УНС, належав до 166 Відділу ім. Т. Шевченка в Патставн, Па., помер 20 серпня 1957 р., проживши 82 років. До Америки приїхав в 1917 р. Походив із села Староміщина, пов. Скалат, Зах. Україна. Дякував при церкві Преч. Діви Марії в Рединґ, Па. Залишив в смутку двох синів: Володимира і Николая і 2-ох внуків.
В. Й. П. — І. Доминчук, предс., М. Ґелембюк, секр.

ПАРАНЯ РОСОЛОВСЬКА, довголітня членка С-ва Рожд. Преч. Богородиці, Відд. 36 УНСоюзу, довголітня голова Золотого Хреста, Відд. 17, членка Укр. Ам. Клюбу в Рачестері — померла 4-го серпня 1957 р. Покійна народилася 1892 р., в селі Уїзді, пов. Рогатин, Зах. Україна. Допомагала скитальцям і їх родинам по приїзді до ЗДА. Покійна залишила в глибокому смутку: чоловіка Антона, єдину доньку Марію, зам. Ковальчук, внуку Петрусю Ковальчук, як також брата Петра Мазурик, сестру Анастасію Федик і зятя Євгена Ковальчук. Похорон відбувся у четвер, 8-го серпня 1957 р., з власної хати до церкви св. Йосафата, при участі Родини, Сестрицтва, Приятелів, Знайомих, а опісля на цвинтар Interment, Holy Sepulchre Cemetery.
Софія Гунька, секр.

• РОЗШУКИ •

Степан Біляк, родом з Вислока Долішнього, пов. Сянок, пошукує своїх стрийків АНДРЕЯ або ТИМКА БІЛЯКА, або їх дітей. Прошу голоситися на адресу:
Mike LUCHKANYCH
Box 122, Glendon, Alta
Canada

Пошукую СТЕПАНА ВАЛІШОК, остиньо був в Англії. Маю вістку від родини. Хто знав би про нього, або він сам, прошу писати на адресу:
DMYTRO OSZCZUDLAK
20117 Anglin St.
Detroit 34, Mich.
Заграничні часописи прошу передрукувати

ТАРЗАН, ч. 3936. Знову кло поти.



Після того Тарзан і Голл помандрували до Голлового деревозаготовчого табору, далеко в країні чагарнику до місця, де росте африканське могоневе дерево... маєстатичне дерево хая!

— Я високо ціню вашу чемність, але я, можливо, знову не дам ради, — сказав Билл. — Чому такий песимізм? — запитав Тарзан.

Завжди якісь чари панують над нашими тубільцями, які сплавляють дерево: або колоди зникають, або людей знаходять спотворених!